

La renúncia preventiva

«Hi ha un terreny on el català no se n'acaba de sortir i on continuen aflorant conductes que farien feliç el dictador Franco»

Es torna a parlar de l'estat del català i alguns ciutadans amoïnats ens recorden amb exemples a les xarxes que sovint la llengua es juga el ser o no ser en petitíssims actes quotidians: en la cua del supermercat on tothom desfila adreçant-se al caixer en castellà fins que algú es passa al català i encomana el seu exemple revolucionari a tots els que venen al darrere, inclòs el mateix empleat, que encara que tingui un aire exòtic i estigui escoltant reggaeton és d'Igualada.

Venim d'uns anys en què no s'ha parlat gaire de la llengua, o millor dit, se n'ha parlat per dir que aquí no hi havia tema, i és possible que ens hàgim passat d'optimistes o de poc conscients. La idea d'una República Catalana bilingüe ha seduït potser més per república que per bilingüe, i perquè difícilment podria formular-se d'una altra manera, i s'ha assumit que l'alçada de l'objectiu bé valia una renúncia a certs ideals o una assumpció meridiana de la realitat. El problema és quan aquesta república no arriba i ens trobem amb la guàrdia abaixada, és a dir, sense ni una cosa ni l'altra.

I bé, caldria trobar la manera de tractar aquesta qüestió tan sensible en el seu punt just, ni apocalíptic ni cofoi. Hi ha indicadors, sobretot en les capes més joves de la població, que apunten cap a un augment de l'ús del català, tot i que, en termes globals, i segons l'informe de l'any passat de la Plataforma per la Llengua, s'hagin perdut només a Catalunya uns 300.000 parlants.

Hi ha un terreny on el català no se n'acaba de sortir i on continuen aflorant conductes que farien feliç el dictador Franco. És el que podrien dir-ne la renúncia preventiva. Ja ho assenyalava, amb tota classe de detalls, Eugeni Casanova en un llibre que en certs moments era un xic depriment però que et podia sacsejar a base de bé, anomenat 'Viatge a les entranyes de la llengua. De la riquesa a l'agonia del català' (Pagès Editors, 2003). Ah, aquell passeig per un mercat barceloní:

-¿Qué desea?

-Cogombres.

-Quants en vol?

Hi deu haver raons profundes per explicar perquè es perpetuen comportaments que denoten un acomplexament o una subsidiarietat lingüística quan el marc legal t'acompanya en termes generals i ja no som l'any 1950. En particular a Barcelona, que com deia ja llavors Casanova, és on la llengua es juga el futur. I encara que sempre sigui temptador traspasar les culpes als polítics, i ara no s'estili recordar-ho, hi ha una coseta anomenada responsabilitat individual.